

**ULUSAL VE ULUSLARARASI
KURULUŞLAR VE
SÖZLEŞMELER**

ÖĞRENİM HEDEFLERİ

- Ülkemizde İSG alanında sorumluluğu bulunan kurum ve kuruluşlar hakkında bilgi edinmek (İSGGM, İSGÜM , İş Teftiş Kurulu Başkanlığı, ÇASGEM, SGK, Sağlık Bakanlığı, İşçi ve işveren kuruluşları, Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları)
- ILO, WHO, AB ve Avrupa İSG Ajansı OSHA alanında faaliyet gösteren uluslararası kurum ve kuruluşları tanımak,
- Uluslararası İSG sözleşmeleri ve ulusal mevzuattaki yeri hakkında bilgi sahibi olmak. (ILO sözleşmeleri, AB direktifleri)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

- İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü (İSGGM)
- ÇASGEM (Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi)
- İş Teftiş Kurulu Başkanlığı
- SGK (Sosyal Güvenlik Kurumu)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

- **İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü (İSGGM)**
3146 sayılı yasanın 12. maddesine göre kurulmuştur.

Görevleri:

- a) **İSG mevzuatın uygulanmasını sağlamak ve mevzuat çalışması yapmak.**
- b) **Ulusal politikalar belirlemek ve programlar hazırlamak.**
- c) **Ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamak.**

d) **Denetimi** etkin kılmak için **önerilerde** bulunmak, sonuçlarını **izlemek**.

e) **Standart** çalışmaları yapmak, **normlar** hazırlamak ve geliştirmek.

f) **KKD piyasa gözetimi ve denetimini** yapmak,

g) **İSG ile iş kazaları ve meslek hastalıklarının** önlenmesi konularında **inceleme ve araştırma** yapmak.

h) **Yayın ve dokümantasyon** çalışmaları ve **istatistikleri** düzenlemek.

i) **Meslekî eğitim görenler, rehabilite edilenler, özel risk grupları ve tüm çalışanların** iş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı korunmaları amacıyla gerekli çalışmaları yaparak **tedbirlerin alınmasını** sağlamak.

j) İş Sağlığı ve Güvenliği Enstitüsü ile Enstitü Bölge **Laboratuvar** Müdürlüklerinin çalışmalarını düzenlemek, yönetmek ve denetlemek.

k) **İşyeri hekimleri, iş güvenliği uzmanları için eğitim ve belgelendirme** usul ve esaslarını belirlemek.

l) İSG alanında **ölçüm, analiz, teknik kontrol, risk analizi ve değerlendirmesi, eğitim, danışmanlık, uzmanlık** hizmetlerini yapmak ve bu tür hizmetleri verecek özel ve tüzel kişi ve kuruluşların niteliklerini belirlemek, **yetki vermek**, yetkilerini iptal etmek, kontrol ve denetimini sağlamak."

İSGÜM

Çalışma Şartlarını ve Çevreyi İyileştirme Programı (PIACT) çerçevesinde; **Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti**, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Özel Fon İdaresi (**UNDP**) ve **ILO** arasında 1968 tarihinde imzalanan “İşçi Sağlığı ve Güvenliği Özel Fon Projesi Ön Uygulama Anlaşması” onaylanarak,

26 Mart 1969 tarih ve 6/11568 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile İşçi Sağlığı Genel Müdürlüğüne bağlı

“**İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Merkezi (İSGÜM)**” kurulmuştur.

Sağlık Bakanlığı

- **Halk Sağlığı Kurumu**

- Çalışanların Sağlığı ve Güvenliği Dairesi**

- Toplum Sağlığı Merkezleri

- Halk Sağlığı Laboratuvarları

- ✓**Eğitim ve Araştırma Hastaneleri**

İlgili taraflar

- **İşveren sendikası** (TİSK),
- **işçi sendikaları** (Türk-İş, Hak-İş, DİSK),
- **Meslek örgütleri** (TTB, TMMOB, Türk Hemşireler Derneği, İş Sağlığı Hemşireleri Derneği...)

ILO

(Uluslararası Çalışma Örgütü)

- **1919** yılında Versay Anlaşması ile kurulmuştur.
- 2. Dünya savaşıdan sonra Filadelfiya Bildirgesi ile temel amaç ve ilkeleri yeniden tanımlanmıştır.
- ILO' da **eşit söz hakkına** sahip 3 ayrı yapı mevcuttur.
  - İşveren temsilcileri
  - İşçi temsilcileri
  - Hükümet temsilcileri
- ILO** Anayasasının başlangıç kısmında, "***işçilerin genel veya mesleki hastalıklarla işten kaynaklanan kazalara karşı korunması***" gereği vurgulanmaktadır.

ILO

➤ ILO 1953 tarihli 97 sayılı Tavsiye Kararı

- işyerinde işçilerin sağlığını tehdit eden risklere karşı korunma önlemleri,
- özel risk taşıyan işlerde çalışan işçilerin sağlık muayenesinin yapılması,
- meslek hastalıklarının tanımlanması,
- Tedavi ve ilk yardım konularında düzenlemeler.

➤ ILO 1959 tarihli 112 sayılı Tavsiye Kararı

Uluslararası planda ilk kez işyerlerinde Mesleki Sağlık Hizmetleri ve kapsamlı bir biçimde **işyeri hekimliği** konusunda ayrıntılı düzenlemelerin yer aldığı önemli bir belge.

ILO Sözleşmeleri

- 1944 yılında yeniden reorganize edilen ILO, bütün ülkelerin katılımına açık hale getirildi.
- Türkiye ILO'ya 1932 yılında girdi, ancak fiili işbirliği 1946 yılında başladı.
- Bu güne kadar 180' in üzerinde sözleşme yayımlandı, Türkiye 50' nin üzerinde sözleşmeyi kabul ederek imzaladı.

ILO 155 sayılı Sözleşme

➤ **1981** yılında ILO tarafından kabul edilen sözleşme, **2004** yılında **Türkiye** tarafından onaylanmıştır.

Bu sözleşmede;

• **Çalışma ortamı, işçilerin güvenliği ve sağlığı konularında, sürekli güncellenen ve birbirleriyle uyumlu ulusal bir politika belirlemeleri gerektiği vurgulanmaktadır.**

164 sayılı Tavsiye'de ise, daha **teknik** konularda **ulusal ve işyeri düzeyinde gerçekleştirilecek çalışmalar** ayrıntılı bir biçimde düzenlenmektedir.

Uluslararası Sözleşmeler (ILO)

- **Temel sözleşmeler**

- Cebri ve Mecburi Çalıştırmaya İlişkin 29 s Söz.
- Zorla Çalıştırmanın Kaldırılması Hak. 105 s Söz.
- Sendika Özgürlüğüne ve Örgütlenme Hakkının Korunmasına İlişkin 87 s Söz.
- Ayrımcılık (İş ve Meslek) Hakkında 111 s Söz.
- İstihdama Kabulde Asgari Yaşa İlişkin 138 s Söz.

Uluslararası Sözleşmeler (ILO)

- **Temel sözleşmeler**

- Teşkilatlanma ve Kollektif Müzakere Hakkı Prensiplerinin Uygulanmasına Müteallik 98 Sayılı Sözleşme,
- Eşit Değerde İş İçin Erkek ve Kadın İşçiler Arasında Ücret Eşitliği Hakkında 100 Sayılı Sözleşme,
- Kötü Şartlardaki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Önlemler Hakkında 182 Sayılı Sözleşme.

Uluslararası Sözleşmeler (ILO)

- **Denetim, Örgütlenme ve Ulusal Politikaya ilişkin sözleşmeler**
  - Sanayi ve Ticarete İş Teftişi Hakkındaki 81 sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesi,
  - İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çalışma Ortamına İlişkin 155 Sayılı Sözleşme,
  - İş Sağlığı Hizmetlerine İlişkin 161 Sayılı Sözleşme,
  - İşletmelerde İşçi Temsilcilerinin Korunması ve Onlara Sağlanacak Kolaylıklara İlişkin 135 Sayılı Sözleşme,
  - Uluslararası Çalışma Normları Uygulamasının Geliştirilmesinde Üçlü Danışmaya İlişkin 144 Sayılı Sözleşme.

Uluslararası Sözleşmeler (ILO)

- **İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili diğer sözleşmeler**
  - Trimci ve Ateşci Sıfatıyla Gemilerde İşe Alınacakların Asgari Yaşının Tespitine Dair 15 Sayılı Sözleşme,
  - MH' ların Tazmini Hakkında 42 Sayılı Sözleşme,
  - Her Nevi Maden Ocaklarında Yeraltı İşlerinde Kadınların Çalıştırılmaması Hakkında 45 Sayılı Sözleşme,
  - Deniz İşlerinde Çalıştırılacak Çocukların Asgari Yaş Haddinin Tespiti Hakkında 58 Sayılı Sözleşme,
  - Sanayi İşyerlerine Alınacak Çocukların Asgari Yaş Sınırını Belirleyen 59 Sayılı Sözleşme,

Uluslararası Sözleşmeler (ILO)

- **İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili diğer sözleşmeler**
  - Çocukların ve Gençlerin İşe Elverişlikleri Yönünden Sağlık Muayenesine Tabi Tutulmaları Hakkında 77 Sayılı Sözleşme,
  - İşçilerin İyonizan Radyasyonlara Karşı Korunması Hakkında 115 Sayılı Sözleşme,
  - Makinaların Gerekli Korunma Tertibatı İle Teçhizine Dair 119 Sayılı Sözleşme,
  - Yeraltı Madenlerinde İşe Alınmada Asgari Yaş Hakkında 123 Sayılı Sözleşme,
  - Tek İşçinin Taşıyabileceği Yükün Azami Ağırlığı Hakkında 127 Sayılı Sözleşme.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ VE ÇALIŞMA ORTAMI 155 SAYILI SÖZLEŞME

- ILO Kabul Tarihi: 3 Haziran 1981
- Kanun Tarih ve Sayısı: **07.01.2004 / 5038**
- ILO , 3 Haziran 1981 tarihinde Cenevre' de yaptığı 67. oturumunda;
- Sağlık, güvenlik ve çalışma ortamına ilişkin belirlenen önerilerin kabulüne ve bu önerilerin bir uluslararası sözleşme şeklini almasına karar verir.
- 5 bölüm ve 30 maddeden oluşur.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ VE ÇALIŞMA ORTAMI 155 SAYILI SÖZLEŞME

• BÖLÜM I: KAPSAM VE TANIMLAR

Madde 1

- Bu Sözleşme, bütün ekonomik faaliyet kollarına uygulanır.
- Bu Sözleşmeyi onaylayan Üye, mümkün olan en erken safhada, ilgili işçi ve işverenlerin temsilcisi olan kuruluşlara danıştıktan sonra, işin gereği olarak önemli özel sorunlar yaratan belirli ekonomik faaliyet kollarını, tamamen veya kısmen uygulama alanı dışında tutabilir.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ VE ÇALIŞMA ORTAMI 155 SAYILI SÖZLEŞME

- **BÖLÜM I: KAPSAM VE TANIMLAR**

Madde 1

Bu Sözleşmeyi onaylayan her Üye, ILO Anayasası' nın 22 inci maddesi uyarınca, Sözleşmenin uygulanmasına ilişkin vereceği ilk uygulama raporunda, bu maddenin 2 fıkrası gereği, uygulama alanı dışında tutulan her bir ekonomik faaliyet kolunu, kapsam dışında tutulma nedenleri verilerek ve bu kollarda çalışanların yeterli şekilde korunması için alınan önlemler tanımlanarak bir liste halinde verecek ve daha sonraki raporlarda uygulama kapsamının genişletilmesi yolunda kaydedilmiş gelişmeleri belirtecektir.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ VE ÇALIŞMA ORTAMI 155 SAYILI SÖZLEŞME

- **Madde 2**

Bu Sözleşme, kapsanan ekonomik faaliyet kollarında çalışan bütün işçilere uygulanır.

Bu sözleşmeyi onaylayan Üye, mümkün olan en erken safhada, ilgili işçi ve işverenlerin temsilcisi olan kuruluşlara danıştıktan sonra, uygulanmasında özel güçlüklerin bulunduğu sınırlı işçi kategorilerini kısmen veya tamamen bu Sözleşmenin uygulanması dışında tutabilir.

Bu sözleşmeyi onaylayan her Üye, ... kapsam dışında tutulan sınırlı işçi kategorilerini, kapsam dışında tutulma nedenlerini ... kapsamının genişletilmesi yolunda kaydedilmiş gelişmeleri belirtecektir.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ VE ÇALIŞMA ORTAMI 155 SAYILI SÖZLEŞME

- **Madde 3**

“**Ekonomik faaliyet kolları**”: kamu hizmetleri dahil olmak üzere, işçi çalıştırılan bütün kollar,

“**İşçiler**”: kamu çalışanları dahil olmak üzere istihdam edilen tüm kişiler,

“**İşyeri**”: işçilerin, işleri nedeniyle gitmeleri veya bulunmaları gereken ve işverenin doğrudan veya dolaylı kontrolü altında bulunan bütün yerler,

“**Düzenlemeler**”: yetkili makam veya makamlarca kanun gücü verilen bütün hükümler,

“**Sağlık**”: işle bağlantısı açısından, sadece hastalık veya sakatlığın bulunmaması halini değil, aynı zamanda, çalışma sırasındaki hijyen ve güvenlik ile doğrudan ilişkili olarak sağlığı etkileyen fiziksel ve zihinsel unsurlar.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ VE ÇALIŞMA ORTAMI 155 SAYILI SÖZLEŞME

• BÖLÜM II: ULUSAL POLİTİKA İLKELERİ

Madde 4

- Her üye, ulusal koşullar ve uygulamaya göre ve en fazla temsil kabiliyetine sahip işçi ve işveren kuruluşlarına danışarak iş güvenliği, iş sağlığı ve çalışma ortamına ilişkin tutarlı bir ulusal politika geliştirecek, uygulayacak ve periyodik olarak gözden geçirecektir.
- Bu politikanın amacı, işle bağlantılı olan veya işin yürütümü sırasında ortaya çıkan kaza ve yaralanmaları, çalışma ortamında bulunan tehlike nedenlerini mümkün olduğu ölçüde asgariye indirerek önlemek olacaktır.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ VE ÇALIŞMA ORTAMI 155 SAYILI SÖZLEŞME

- **BÖLÜM III: ULUSAL DÜZEYDE EYLEM**

- Madde 8 - Her üye, yasa veya yönetmelik çıkarmak suretiyle veya ulusal şartlarına ve uygulamasına uygun diğer bir yöntemle, ilgili işçi ve işverenlerin temsilcisi olan kuruluşlara danışarak, Sözleşmenin 4 üncü maddesine etkinlik kazandırmak için gerekli önlemleri alacaktır.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ VE ÇALIŞMA ORTAMI 155 SAYILI SÖZLEŞME

• BÖLÜM IV: İŞLETME DÜZEYİNDE EYLEM

- Makul olduğu ölçüde, işverenlerden, kontrolleri altındaki işyerleri, makine, teçhizat ve usullerin güvenlik ve sağlık bakımından riskli olmamasını sağlamaları istenecektir.
- Makul olduğu ölçüde, işverenlerden, kontrolleri altındaki kimyasal, fiziksel ve biyolojik madde ve etkenlerin, gerekli uygun önlemler alındığında, sağlık için risk oluşturmamasını sağlamaları istenecektir.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ VE ÇALIŞMA ORTAMI 155 SAYILI SÖZLEŞME

• BÖLÜM IV: İŞLETME DÜZEYİNDE EYLEM

- İşverenlerden, gerektiğinde, kaza riskinin veya sağlık üzerindeki ters etkilerin imkanlar ölçüsünde önlenmesi için, uygun koruyucu elbise ve donanımı sağlamaları istenecektir.
- İşletmedeki işçi ve temsilcilerine iş sağlığı ve güvenliği konusunda yeterli eğitim verilecektir.
- İşletmedeki işçi temsilcileri iş sağlığı ve güvenliği alanında işverenle iş birliği yapacaklardır.
- İş güvenliği ve sağlığına ilişkin önlemler, işçilere herhangi bir mali yük getirmeyecektir.

İŞ SAĞLIĞI HİZMETLERİ 161 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

- ILO Kabul Tarihi: 7 Haziran 1985
- Kanun Tarih ve Sayısı: 07.01.2004 / 5039
- Resmi Gazete Yayım Tarihi ve Sayısı: 13.01.2004 / 25345
- 5 Bölüm ve 23 Maddeden oluşur

İŞ SAĞLIĞI HİZMETLERİ 161 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

- **ULUSAL POLİTİKANIN PRENSİPLERİ**

Madde 1: Bu sözleşmenin amacı bakımından;

a) “İş Sağlığı Hizmetleri” terimi esas olarak önleyici işlemlere sahip olan ve işletmedeki işveren, işçiler ve onların temsilcilerine;

– ı-İşle ilgili en uygun fiziksel ve zihinsel sağlık koşullarını karşılayacak düzeyde, güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamı oluşturmak ve bunu sürdürmek için gereksinimler,

İŞ SAĞLIĞI HİZMETLERİ 161 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

ULUSAL POLİTİKANIN PRENSİPLERİ

- **Madde 1:**
  - II-İşin, işçilerin fiziksel ve zihinsel sağlık durumlarını dikkate alacak şekilde, onların yeteneklerine uygun biçimde uyarlanması, konularında tavsiyede bulunma sorumluluğu olan hizmetlerdir.
- b) “İşçilerin işyerindeki temsilcileri terimi“, ulusal mevzuat veya uygulamaya göre bu şekilde tanımlanan kişileri ifade eder.

İŞ SAĞLIĞI HİZMETLERİ 161 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

- **ULUSAL POLİTİKANIN PRENSİPLERİ**

Madde 2

- Her üye, ulusal şartları ve uygulamaları ışığında ve bulunmaları durumunda, en fazla temsil yetkisine sahip işçi ve işveren kuruluşlarına danışmak suretiyle, iş sağlığı hizmetleri konusunda uygun bir ulusal politika geliştirecek, uygulayacak ve periyodik olarak gözden geçirecektir.

İŞ SAĞLIĞI HİZMETLERİ 161 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

Madde 3

- Her Üye, bütün ekonomik faaliyet dallarında ve tüm işletmelerde , kamu sektörü ve üretim kooperatifleri üyelerini de kapsayan, bütün işçiler için, iş sağlığı hizmetlerini sürekli bir şekilde geliştirmeyi üstlenir. Sağlanan hizmet, işletmelerin kendine has risklerini karşılamaya yeterli ve uygun olmalıdır.
- Eğer, tüm işletmeler için iş sağlığı hizmetleri hemen oluşturulamıyorsa, ilgili her üye, bulunmaları durumunda, en fazla temsil yetkisine sahip işçi ve işveren kuruluşlarına danışarak bu hizmetlerin oluşturulması için planlar hazırlayacaktır.

İŞ SAĞLIĞI HİZMETLERİ 161 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

Madde 3

- İlgili her Üye, İLO Anayasası' nın 22 inci maddesi uyarınca Sözleşmenin uygulanmasıyla ilgili olarak vermek durumunda olduğu ilk uygulama raporunda, bu Maddenin 2 inci paragrafı gereği hazırladığı planları belirtecek, daha sonraki raporlarında da, bunların uygulanması konusundaki gelişmeleri gösterecektir.

İŞ SAĞLIĞI HİZMETLERİ 161 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

Madde 4

Yetkili makam, bu Sözleşme hükümlerinin yürürlüğe konulması için alınması gereken önlemler konusunda, bulunmaları durumunda, en fazla temsil yetkisine sahip işçi ve işveren kuruluşlarına danışacaktır.

İŞ SAĞLIĞI HİZMETLERİ

161 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

- **BÖLÜM II: GÖREVLER**
- Madde 5: Her işverenin istihdam ettiği işçilerin sağlık ve güvenliği için sorumluluğu saklı kalmak kaydıyla ..., iş sağlığı hizmetleri, işletmedeki iş risklerine uygun ve yeterli olacak şekilde;
  - a. İşyerlerinde sağlığa zararlı risklerin tanımlanması ve değerlendirilmesi;
  - b. Sağlık üniteleri, kantinler, yatakhaneler ve işveren tarafından bu tür hizmetlerin sunulduğu yerler dahil olmak üzere, işçinin sağlığını etkileyebilecek çalışma ortamında ve iş uygulamalarındaki faktörlerin gözetimi;

İŞ SAĞLIĞI HİZMETLERİNE İLİŞKİN 161 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

- c. İşyerlerinin tasarımı, makine ve diğer teçhizatın durumu, bakımı ve seçimi ve çalışma sırasında kullanılan maddeler dahil olmak üzere işin planlanması ve organizasyonu konusunda tavsiyede bulunma,
- d. Yeni teçhizatın sağlık açısından değerlendirilmesi ve test edilmesi gibi iş uygulamalarının iyileştirilmesine yönelik programların geliştirilmesine katılım,

İŞ SAĞLIĞI HİZMETLERİ

161 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

- e. İş sağlığı, güvenliği, hijyen ve ergonomi, kişisel ve müşterek koruyucu donanım konularını,
- f. İş ile ilişkisi bakımından, işçilerin sağlığının gözetimi,
- g. İşin işçiye uygunluğunun geliştirilmesi,
- h. Mesleki rehabilitasyon önlemlerine katkıda bulunma,
- i. İş sağlığı, hijyen ve ergonomi alanlarında bilgi, eğitim ve öğretim sağlamada işbirliği;
- j. İlk yardım ve acil durum tedavi hizmetlerini;
- k. İş kazaları ve meslek hastalıklarının analizini;

İŞ SAĞLIĞI HİZMETLERİ 161 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

BÖLÜM III: ÖRGÜTLENME

Madde 6

- İş sağlığı hizmetlerinin oluşturulması,
  - a. Mevzuat ile yada,
  - b. Toplu sözleşmeler veya işçiler ve işverenlerin üzerinde anlaştığı başka bir şekilde, veya,
  - c. Yetkili makamın ilgili işçi ve işverenlerin temsilcisi olan kuruluşlara danışarak belirlediği herhangi bir şekilde;yapılacaktır .

İŞ SAĞLIĞI HİZMETLERİ

161 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

- **BÖLÜM III: ÖRGÜTLENME**
- **Madde 7:** İş sağlığı hizmetleri, duruma göre, tek bir işletmeye hizmet biçiminde olacağı gibi, çok sayıda işletme için genel bir hizmet biçiminde de örgütlenebilir.
- Ulusal şartlara ve uygulamaya göre, **iş sağlığı hizmetleri;**
  - a. İşletmeler veya ilgili işletme grupları;
  - b. Kamu otoriteleri veya resmi servisler;
  - c. Sosyal güvenlik kurumları;
  - d. Yetkili makamın görevlendirdiği diğer organlar;
  - e. Yukarıdakilerin bir birleşimi;tarafından düzenlenebilir.

İŞ SAĞLIĞI HİZMETLERİ 161 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

- **BÖLÜM III: ÖRGÜTLENME**
- Madde 8: İşveren, işçiler ve bulunmaları durumunda onların temsilcileri, eşit şekilde iş sağlığı hizmetlerine ilişkin örgütsel ve diğer önlemlerin uygulanmasına katılacak ve **işbirliği** yapacaklardır.

İŞ SAĞLIĞI HİZMETLERİ 161 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

- **BÖLÜM IV: ÇALIŞMA KOŞULLARI**
- **Madde 9**
- Ulusal hukuk ve uygulamalara uygun olarak iş sağlığı hizmetleri **çok disiplinli** olmalıdır.
- İş sağlığı hizmetleri, işletmedeki **diğer hizmetlerle eşgüdümlü** bir şekilde yürütülecektir.
- Ulusal hukuk ve uygulamalar çerçevesinde, iş sağlığı hizmetleri ile sağlık hizmetlerinin sağlanmasından sorumlu diğer organlar arasında **yeterli işbirliği ve koordinasyonun** sağlanması için önlemler alınacaktır.

İŞ SAĞLIĞI HİZMETLERİ 161 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

- **BÖLÜM IV: ÇALIŞMA KOŞULLARI**
- **Madde 10:** İş sağlığı hizmetlerini sunan personel, ilgili maddede sıralanan görevlere ilişkin olarak, işveren, işçi ve bulunmaları durumunda bunların temsilcilerinden mesleki anlamda **tam bir bağımsızlığa sahip** olarak çalışacaklardır.

İŞ SAĞLIĞI HİZMETLERİ 161 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

BÖLÜM IV: ÇALIŞMA KOŞULLARI

- **Madde 11:** Yetkili makam, yerine getirilecek görevlerin niteliğine ve ulusal hukuk ve uygulamaya göre, iş sağlığı hizmetlerini sağlamakla görevli personelde aranan nitelikleri belirleyecektir.
- **Madde 12:** İşçilerin işle ilgili sağlığının gözetimi, onların ücretlerinde herhangi bir azalmaya neden olmayacak, ücretsiz yapılacak ve mümkün olduğu ölçüde çalışma saatleri içerisinde yerine getirilecektir.
- **Madde 13:** Bütün işçiler, yaptıkları işin ihtiva ettiği sağlık tehlikeleri hakkında bilgilendirileceklerdir.

İŞ SAĞLIĞI HİZMETLERİ

161 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

- **BÖLÜM IV: ÇALIŞMA KOŞULLARI**
- **Madde 14:** İşveren ve işçiler, çalışma ortamında bulunan ve işçilerin sağlığını etkilediği bilinen ve şüphe edilen etkenler hakkında iş sağlığı hizmetlerini verenleri haberdar edeceklerdir.
- **Madde 15:** Sağlık sorunları ve bu nedenle işe gelememe ile işyerinde var olabilecek sağlık tehlikeleri arasında herhangi bir ilişkinin olup olmadığının tespiti için, ...iş sağlığı hizmetlerine bilgi verilecektir. İşveren, iş sağlığı hizmeti veren personele işe gelememe nedenlerini incelemesi talebinde bulunamaz.

İŞ SAĞLIĞI HİZMETLERİ 161 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

BÖLÜM V: GENEL HÜKÜMLER

- **Madde 16:** İş sağlığı hizmetleri oluşturulduğunda, bu hizmetlerin hem denetlenmesi hem de yönlendirilmesinden sorumlu makam veya makamlar ulusal yasa ve yönetmeliklerle belirlenecektir.

İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİNİ GELİŞTİRME ÇERÇEVESİ

187 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

- 15/5/2013 tarihli ve 6485 sayılı Kanunla katılmamız uygun bulunan ekli “187 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliğini Geliştirme Çerçeve Sözleşmesi”ne katılmamız; Dışişleri Bakanlığının 2/8/2013 tarihli ve 643488 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanununun 3 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu’nca 23/8/2013 tarihinde kararlaştırılmıştır. (8 Ekim 2013 tarih ve 28789 sayılı RG)

İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİNİ GELİŞTİRME ÇERÇEVESİ 187 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

I. TANIMLAR

Madde 1

- a) ulusal politika terimi 155 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Sözleşmesi'nin, 4'üncü maddesindeki ilkelere uygun olarak geliştirilen iş sağlığı ve güvenliği ve çalışma ortamı ile ilgili ulusal politikayı ifade eder;
- b) iş sağlığı ve güvenliği ulusal sistemi ya da ulusal sistem terimi iş sağlığı ve güvenliği ulusal politika ve ulusal programları yürütmek için ana çerçeveyi sağlayan altyapıyı ifade eder;

İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİNİ GELİŞTİRME ÇERÇEVESİ

187 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

I. TANIMLAR

c) iş sağlığı ve güvenliği ulusal programı ya da ulusal program terimi önceden belirlenmiş bir takvime göre gerçekleştirilecek hedefleri, öncelikleri ve iş sağlığı ve güvenliğini geliştirmek için hazırlanan eylem planlarını ve bu konuda kaydedilen gelişmeleri değerlendirecek vasıtaları içeren her hangi bir ulusal programı ifade eder;

d) ulusal önleyici sağlık ve güvenlik kültürü terimi hükümet, işveren ve işçilerin; hakların, sorumlulukların ve görevlerin tanımlandığı bir sistem vasıtasıyla güvenli ve sağlıklı çalışma ortamı sağlanmasına aktif olarak katıldıkları ve önleme ilkesinin en öncelikli addedildiği sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamı hakkının her düzeyde karşılanmasını gerektiren bir kültürü ifade eder.

İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİNİ GELİŞTİRME ÇERÇEVESİ 187 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

II. AMAÇ

Madde 2

1. Her üye, en fazla temsil kabiliyetine sahip işçi ve işveren kuruluşlarının temsilcilerine danışarak, ulusal politika, ulusal sistem ve ulusal program geliştirme yoluyla iş kazalarını, meslek hastalıklarını ve ölümleri önlemek için iş sağlığı ve güvenliğinin sürekli geliştirilmesine katkıda bulunacaktır.
2. ILO'nun iş sağlığı ve güvenliğini geliştirme çerçevesi ile ilgili belgelerinde belirlenen ilkeleri dikkate alarak iş sağlığı ve güvenliği konusunda ulusal sistem ve ulusal programlar aracılığıyla, aşamalı olarak, güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamı tesis etmeye yönelik etkin tedbirler alacaktır.
3. En fazla temsil kabiliyetine sahip işçi ve işveren kuruluşları temsilcilerine danışarak, ILO'nun iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin sözleşmelerini onaylamak için ne tür tedbirlerin alınabileceği hususunu periyodik olarak gözden geçirecektir.

İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİNİ GELİŞTİRME ÇERÇEVESİ

187 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

III. ULUSAL POLİTİKA

Madde 3

1. Her üye, ulusal bir politika belirleyerek, güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamı geliştirecektir.
2. Her üye, işçilerin güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamı hakkını, ilgili her seviyede geliştirecek ve ilerletecektir.
3. Her üye, ulusal politikasını belirlerken, ulusal şartların ve uygulamanın ışığında ve en fazla temsil kabiliyetine sahip işveren ve işçi kuruluşlarına danışarak, iş risklerini ya da tehlikelerini değerlendirmek; iş riskleri ya da tehlikeleri ile kaynağında mücadele etmek; bilgilendirme, danışma ve eğitimi içeren ulusal önleyici güvenlik ve sağlık kültürünü oluşturmak gibi temel ilkeleri geliştirecektir.

İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİNİ GELİŞTİRME ÇERÇEVESİ

187 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

IV. ULUSAL SİSTEM

Madde 4

1. Her üye, en fazla temsil kabiliyetine sahip işveren ve işçi kuruluşlarına danışarak, iş sağlığı ve güvenliği için ulusal bir sistem kuracak, sürdürecektir, sürekli geliştirecek ve belirli sürelerle gözden geçirecektir.

2. İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili ulusal sistem, aşağıdakileri de içerecektir:

a) İş sağlığı ve güvenliği konularındaki yasalar ve yönetmelikler, gerekli görülüyorsa, toplu sözleşmeler ve ilgili diğer her türlü belgeler;

İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİNİ GELİŞTİRME ÇERÇEVESİ

187 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

IV. ULUSAL SİSTEM

Madde 4

- b) Ulusal yasa ve uygulamaya uygun olarak belirlenmiş, iş sağlığı ve güvenliğinden sorumlu bir makam ya da kuruluş veya makamlar ya da kuruluşlar;
- c) Teftiş sistemleri de dahil, ulusal yasalar ve yönetmeliklerle uyumu sağlamak üzere mekanizmalar;
- d) İşletme seviyesinde, işyerinde önleyici tedbirlerin esas unsuru olarak yönetim, işçiler ve bunların temsilcileri arasındaki işbirliğini geliştirmeye yönelik düzenlemeler;

İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİNİ GELİŞTİRME ÇERÇEVESİ

187 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

3. Ulusal iş sağlığı ve güvenliği sistemi, gerekli görülürse, aşağıdakileri de kapsayacaktır;

(a) İş sağlığı ve güvenliği konularıyla ilgili ulusal bir üçlü danışma organı veya organları;

(b) İş sağlığı ve güvenliği konularında bilgilendirme ve danışmanlık hizmetleri;

(c) İş sağlığı ve güvenliği eğitiminin sağlanması;

(d) Ulusal yasa ve uygulamaya uygun iş sağlığı hizmetleri;

(e) İş sağlığı ve güvenliği konularında araştırma;

(f) ILO'nun ilgili belgeleri göz önünde bulundurularak, iş kazaları ve meslek hastalıkları konusunda veri toplanması ve analiz edilmesi için bir mekanizma;

(g) İş kazaları ve meslek hastalıklarını kapsayan ilgili sigorta veya sosyal güvenlik sistemleri ile işbirliği için hükümler;

(h) Mikro-işletmelerde, küçük ve orta ölçekli işletmelerde ve kayıt dışı ekonomide, iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin koşulların sürekli gelişimi için destek mekanizmaları.

İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİNİ GELİŞTİRME ÇERÇEVESİ

187 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

V. ULUSAL PROGRAM

Madde 5

1. Her üye, işveren ve İşçi kuruluşlarına danışarak, iş sağlığı ve güvenliği konusunda ulusal bir program düzenleyecek, uygulayacak, izleyecek, değerlendirecek ve belirli sürelerle gözden geçirecektir.

2. Ulusal program:

(a) Sağlık ve güvenlik bakımından ulusal önleyici kültürün gelişmesini teşvik edecek;

(b) İş kazaları, meslek hastalıktan ve ölümleri önlemek ve işyerinde sağlık ve güvenliği geliştirmek amacıyla, ulusal yasa ve uygulamalara uygun olarak, makul ve uygulanabilirliği ölçüsünde, işle ilgili tehlikeleri ve riskleri ortadan kaldırarak ya da en aza indirerek işçilerin korunmasına katkıda bulunacak;

İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİNİ GELİŞTİRME ÇERÇEVESİ

187 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

V. ULUSAL PROGRAM

Madde 5

(c) İş sağlığı ve güvenliği için, ulusal sisteminin analizini de kapsayacak şekilde, iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin ulusal durum analizi yapılacak ve gözden geçirilecek;

(d) Kaydedilen gelişmenin amaçlarını, hedeflerini ve göstergelerini içerecek;

(e) Mümkün olduğu takdirde, güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamını aşamalı olarak gerçekleştirmeye yardımcı olacak diğer tamamlayıcı ulusal programlar ve planlar vasıtasıyla desteklenecektir.

3. Ulusal program kapsamlı bir şekilde tanıtılacak ve olabildiği ölçüde, en yüksek ulusal makamlarca onaylanacak ve yürürlüğe konulacaktır

İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİNİ GELİŞTİRME ÇERÇEVESİ 187 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

VI. SON HÜKÜMLER

Madde 6

Bu Sözleşme hiçbir Uluslararası Çalışma Sözleşmesi veya Tavsiye Kararım değiştirmez.

Madde 7

Bu Sözleşmenin resmi onay belgeleri, tescil edilmek üzere, Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne iletilecektir.

Madde 8

1. Bu Sözleşme, sadece onay belgeleri Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürü tarafından tescil edilmiş olan ILO üyeleri bakımından bağlayıcıdır.
- 2, Bu Sözleşme, iki üyenin onama belgesi Genel Müdür tarafından tescil edildiği tarihten itibaren on iki ay sonra yürürlüğe girer.
3. Bu Sözleşme, daha sonra, onu onaylayan her üye için onama belgesinin tescil edildiği tarihten itibaren on iki ay sonra yürürlüğe girer.

İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİNİ GELİŞTİRME ÇERÇEVESİ

187 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

Madde 9

1. Bu Sözleşmeyi onaylamış bulunan her üye, Sözleşmenin ilk yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on yıllık bir süre geçtikten sonra, Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne tescil edilmek üzere göndereceği bir ihbarname ile Sözleşmeyi feshedebilir. Bu fesih, tescil tarihinden ancak bir yıl sonra geçerli olacaktır.

2. Bu Sözleşmeyi onaylayıp yukarıdaki fıkrada sözü edilen on yıllık sürenin bitiminden itibaren bir yıl içerisinde, bu madde gereğince, fesih hakkını kullanmayan her üye, yeni bir on yıllık süreye tabi olur ve bundan sonra bu Sözleşmeyi, her on yıllık süreyi takip eden ilk yıl içerisinde ve bu maddede öngörülen koşullar çerçevesinde feshedebilir.

İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİNİ GELİŞTİRME ÇERÇEVESİ 187 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

Madde 10

1. Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, Uluslararası Çalışma Örgütü üyeleri tarafından kendisine tebliğ edilen bütün onama ve fesihlerin tescil edildiğini Uluslararası Çalışma Örgütü'nün bütün üyelerine duyurur.

2. Genel Müdür, kendisine tebliğ edilen Sözleşmenin ikinci onama belgesinin tescil edildiğini Örgüt üyelerine bildirirken, bu Sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarih hakkında örgüt üyelerinin dikkatini çeker.

Madde 11

Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, kabul edilmiş onaylara ve fesihlere ilişkin bütün bilgileri, Birleşmiş Milletler Antlaşmasının 102'nci maddesi uyarınca, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine iletir.

İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİNİ GELİŞTİRME ÇERÇEVESİ 187 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ

Madde 12

Uluslararası Çalışma Bürosu Yönetim Kumulu, gerekli görürse, bu Sözleşmenin, işleyişi hakkında bir raporu Genel Konferansa sunar ve gerekirse gözden geçirilmesi hususunun Konferans gündemine alınması isteğini inceler.

Madde 13

1. Konferans, bu Sözleşmeyi değiştiren yeni bir Sözleşmeyi kabul etmesi halinde ve yeni Sözleşme aksini öngörmedikçe:

a) Değiştirilmiş yeni Sözleşmenin bir üye tarafından onaylanması, yukarıdaki 9 uncu madde hükümleri dikkate alınmaksızın ve değiştirilmiş yeni Sözleşme yürürlüğe girmiş olması kayıt ve şartı ile, bu Sözleşmenin derhal feshini gerekecektir.

b) Bu Sözleşme, değiştirilmiş yeni Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, üyelerin onayına açık tutulamaz.

2. Bu Sözleşme, onu onaylamış olan ancak değiştirilmiş yeni Sözleşmeyi onaylamamış olan üyeler için her halükarda mevcut şekli ve içeriği ile yürürlükte kalmaya devam eder.

WHO (Dünya Sağlık Örgütü)

- 1945 yılında Birleşmiş Milletler Konferansında WHO Anayasası imzalanarak 1946 yılında kurulmuştur.
- WHO**: Bütün halkların sağlığı, dünyada barış ve güvenliğin sağlanması açısından temel önem arz etmektedir.
- **7 Nisan Dünya Sağlık Günü** olarak kabul edilmiştir.
-
- Türkiye**, 9 haziran 1949 tarih ve 5062 sayılı Kanunla WHO'ya resmen üye olmuştur

89/391/EEC - AB Direktifi

- 12 Haziran 1989 tarihinde çıkarılmıştır.
- Bu direktif, herhangi bir işte **çalışan işçilerin sağlığının korunması, güvenliğine ilişkin düzenlemelerin iyileştirilmesi ve teşvik tedbirlerinin başlatılmasını** içeren genel hükümleri kapsamaktadır.
  - Tehlikelerin önlenmesi,
  - Tehlikelerin kaynağında yok edilmesi,
  - Tehlikelerle çalışma ortamında mücadele (teknik ve mühendislik),
  - Toplu korunmaya kişisel korunmaya göre öncelik verme.

89/391/EEC - AB Direktifi

- Türkiye' nin Avrupa Birliğine uyum taahhütlerini **içeren Ulusal Program 2001** yılında Bakanlar Kurulu' nca onaylanmıştır.
- Uyum taahhütlerinin yanında bunların nasıl uygulanacağı da gösteren Ulusal Programın Sosyal Politika ve İstihdam başlıklı bölümüne göre uyumlaştırılması gereken toplam **128 adet AB Müktesebatı** bulunmaktadır.
- Bunlardan 40 adedi iş sağlığı ve iş güvenliği ile ilgilidir.

89/391/EEC AB Direktifi

- 2003 yılında **4857 sayılı İş Kanunu** yayımlanmış ve yürürlüğe girmiştir.
- AB Müktesebatına uyum açısından, Kanun doğrultusunda **48 yönetmelik** yürürlüğe girmiştir.
- Mevzuata gelen itirazlar ve tespit edilen uygunsuzluklara göre bazı değişiklikler yapılmıştır.

89/391/EEC AB Direktifi

- **Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı(2001–2005)**, iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin yeniden yapılandırılarak geliştirilmesi bir amaç ve politika olarak yer almaktadır.
- İş sağlığı ve güvenliği mevzuatının, **AB ve ILO normları** dikkate alınarak yenilenmesi hedeflenmiştir.
- Sosyal tarafların da yer aldığı, "**Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyi**" kurulmuştur

AVRUPA KOMİSYONU İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ AJANSI (OSHA)

- OSHA' nın kuruluş amacı: Avrupa Birliğinde işyerlerinin daha sağlıklı, güvenli ve üretken olmalarına katkıda bulunmaktır.

- Ajans, iş sağlığı ve güvenliği konusunda ülkelerin gelişimi ve konuyla ilgili bilgi paylaşımını sağlamaktadır.
- Ajans üçlü bir yapıda organize olup karar verici konumda olan her bir üye devletin devlet, işçi ve işveren temsilcilerini bir araya getirmektedir.

- Ajansın kuruluşu ve aktiviteleri üç Direktifle düzenlenmiştir: 2062/94, 1643/95 ve 1654/2003. **Ajans merkezi İspanya'nın Bilbao kentindedir.**
- Bütün üye ülkeler devlet, işçi ve işveren tarafları ile Ajansa üyedirler. Yaklaşık 50 kişinin görev aldığı Ajansın çok sayıda yayını ve yıllık düzenli aktiviteleri bulunmaktadır.

- Ayrıca her yıl Ekim ayının ikinci haftasını iş sağlığı ve güvenliği haftası olarak kutlamakta ve değişik etkinlikler düzenlemektedir.
- Ajansın bütün üye ve aday ülkelerce aynı formatta düzenlenen bir internet sayfası ve bilgi ağı mevcut olup bu sayfa aracılığı ile tüm üye ülkelerin konu ile ilgili bilgi alışverişinde bulunmaları sağlanmaktadır.
- Türkiye Ajansa aday ülke olarak gözlemci statüsünde katılmaktadır.

İNSAN HAKLARI EVRENSEL BEYANNAMESİ

İNSAN HAKLARI EVRENSEL BEYANNAMESİ

- Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 10 Aralık 1948 tarih ve 217A(III) sayılı Kararıyla ilan edilmiştir.

İNSAN HAKLARI EVRENSEL BEYANNAMESİ

- Madde 23

(1) Herkesin çalışmaya, işini özgürce seçmeye, adil ve **elverişli çalışma koşullarına** ve işsizlikten korunmaya hakkı vardır.

İNSAN HAKLARI EVRENSEL BEYANNAMESİ

(2) Herkesin hiçbir ayırım gözetilmeksizin, eşit çalışma karşılığı eşit ücrete hakkı vardır.

İNSAN HAKLARI EVRENSEL BEYANNAMESİ

(3) Çalışan herkesin, kendisine ve ailesine insanlık onuruna uygun bir yaşayış sağlayan, gerekirse her türlü sosyal güvenlik araçlarıyla da desteklenen bir ücrete hakkı vardır.

İNSAN HAKLARI EVRENSEL BEYANNAMESİ

(4) Herkesin, çıkarlarının korunması için başkalarıyla birlikte sendika kurmaya ve kurulu bir sendikaya katılma hakkı vardır.

İNSAN HAKLARI EVRENSEL BEYANNAMESİ

- Madde 24

Herkesin, **çalışma saatlerinin makul ölçüde sınırlandırılması** ve belirli aralıklarla ücretli izin dahil olmak üzere, **dinlenme ve boş zamanlarını** değerlendirme hakkı vardır.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER EKONOMİK,
SOSYAL VE KÜLTÜREL HAKLAR
SÖZLEŞMESİ

BM EKONOMİK, SOSYAL VE KÜLTÜREL HAKLAR SÖZLEŞMESİ

- BM Genel Kurulu'nun 16 Aralık 1966 tarihli ve 2200 A (XXI) sayılı Kararıyla kabul edilmiş ve imzaya, onaya ve katılmaya açılmıştır.

BM EKONOMİK, SOSYAL VE KÜLTÜREL HAKLAR SÖZLEŞMESİ

- Madde 7

Bu sözleşmeye taraf devletler, herkesin adil ve elverişli çalışma koşullarından yararlanmak hakkını kabul ederler. Bu hak özellikle şunları güvence altına alır:

BM EKONOMİK, SOSYAL VE KÜLTÜREL HAKLAR SÖZLEŞMESİ

1. Adil ücretler ve eşit işlere, hiçbir ayırım yapılmaksızın eşit ödeme, özellikle kadınlara, kendilerine sunulan çalışma koşullarının erkeklerin koşullarından daha aşağı olmayacağı ve aynı iş için aynı ücretleri alacakları konusunda güvence verilmesi;

BM EKONOMİK, SOSYAL VE KÜLTÜREL HAKLAR SÖZLEŞMESİ

2. Bu sözleşmenin hükümlerine uygun olarak, kendilerine ve ailelerine saygın bir yaşam düzeyi sağlayacak bir ücret verilmesi

BM EKONOMİK, SOSYAL VE KÜLTÜREL HAKLAR SÖZLEŞMESİ

3. **Güvenli ve sağlıklı çalışma koşulları**
4. Herkese işyerinde uygun bir üst kademeye yükselmede eşit olarak ve bu yükselmenin yalnızca kıdem ve yeterlilik esaslarına göre yapılması
5. **Dinlenme, boş zaman, çalışma saatlerinin makul ölçülerde sınırlanması, ücretli dönemsel tatiller ve resmi tatillerde ücret verilmesi**

AVRUPA SOSYAL ŞARTI

AVRUPA SOSYAL ŞARTI

- Avrupa Konseyi çerçevesinde hazırlanan Sözleşme 18 Ekim 1961'de Torino'da imzalanmış ve 26 şubat 1965 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye Sözleşmeyi 18 Ekim 1961 tarihinde imzalamış ve 16 Haziran 1989 tarihinde onaylamıştır. 3581 sayılı Onay Kanunu 4 Temmuz 1989 gün ve 20215 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

AVRUPA SOSYAL ŞARTI

Madde 2. Adil çalışma koşulları hakkı

Akit taraflar adil çalışma koşulları hakkının etkin biçimde kullanılmasını sağlamak üzere;

1. Verimlilik artışı ve ilgili diğer etkenler izin verdiği ölçüde haftalık çalışma süresinin tedricen azaltılmasını öngören **makul günlük ve haftalık çalışma saatlerini sağlamayı**

AVRUPA SOSYAL ŞARTI

2. Ücretli **resmi tatil** imkanı sağlamayı
3. En az iki haftalık **ücretli yıllık izin** sağlamayı
4. Belirlenen tehlikeli ve sağlığa zararlı işlerde çalışanlara ücretli ek izin verilmesini veya bunların çalışma saatlerinin azaltılmasını sağlamayı

AVRUPA SOSYAL ŞARTI

5. Elden geldiğince ilgili ülke ve yörenin gereklerine göre dinlenme günü olarak kabul edilen gnle bağdaşmak üzere **haftalık bir dinlenme süresini** sağlamayı taahhüt ederler.

AVRUPA SOSYAL ŞARTI

Madde 3. **Güvenli ve sağlıklı çalışma koşulları hakkı**

Akit taraflar güvenli ve sağlıklı çalışma koşulları hakkının etkin bir şekilde kullanılmasını sağlamak üzere:

1. **Güvenlik ve sağlık alanında yasal düzenlemeler yapmayı**

AVRUPA SOSYAL ŞARTI

2. Gözetim önlemleriyle bu düzenlemelerin uygulanmasını sağlamayı
3. Gerektiğine iş güvenliği ve sağlığını geliştirmeyi amaçlayan önlemler konusunda çalıştırılanların ve çalışanların örgütlerine danışmayı taahhüt ederler.